

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จากสามัญชน สู่ “สมเด็จพระย่า” ผู้อยู่ในดวงใจของปวงชนชาวไทย

เดิมที สมเด็จพระย่า เกิดในตระกูลช่างทอง โดยมีพระนามเดิมว่า ‘สังวาลย์’ (สมัยนั้นยังไม่มีนามสกุล) ก่อนที่พระชนนีจะนำพระองค์ไปถวายตัวเป็นข้าหลวงเมื่อมีพระชนมายุเพียง 7-8 พรรษา จึงได้ศึกษาที่โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนสตรีวิทยา และตัดสินใจเข้าโรงเรียนแพทยผดุงครรภ์และหญิงพยาบาลแห่งศิริราช จากนั้นยังได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนเพื่อคัดเลือกไปศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา อันเป็นเหตุให้ได้เข้าเฝ้าฯ เป็นครั้งแรกในฐานะนักเรียนทุนของพระราชมารดา จนกลายเป็นที่สนึกสน่าในเวลาต่อมา

เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ในปีพุทธศักราช 2461 มีหนังสือจากพระยาประภากรวงศ์ อัครราชทูตสยาม ณ กรุงวอชิงตันดีซี กราบทูลถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เสนาบดีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อแจ้งข่าวการตัดสินใจของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ ที่จะทรงเลือกนางสาวสังวาลย์ ตะละภัฏ ในเวลานั้นเป็นคู่ชีวิต มีเนื้อความว่า

“บัดนี้ พระองค์ท่านได้ชอบรักกันโดยเที่ยงธรรมกับนางสาวสังวาลย์ ตะละภัฏ นักเรียนของสมเด็จพระบรมราชเทวี ซึ่งได้ออกมาศึกษาวิชาแพทย์พร้อมกับพระยาขนิษฐภักดีที่สหรัฐอเมริกา เมื่อศก 2460 และเวลานี้อายุประมาณ 18 ปี แต่ยังไม่ทรงคิดจะแต่งงานจนกว่านางสาวสังวาลย์จะได้เล่าเรียนอยู่ต่อไปอย่างน้อยอีกปีเศษ

ข้าพระพุทธเจ้าทราบเกล้าฯ ดังนี้แล้ว ได้ไปเฝ้าท่านที่เมืองบอสตัน เพื่อเป็นโอกาสจะได้กราบทูลถามความละเอียดต่อไป ก็มีความยินดีที่ได้พึงรับสั่งว่า พระองค์ท่านแน่วพระทัยในความดีของนางสาวสังวาลย์ ว่าเป็นผู้ประกอบไปด้วยคุณสมบัติ วิชาความรู้ ความสามารถ เวลียวดฉลาด ต้องพระทัยทุกอย่าง ทรงหวังว่าจะเป็นผู้คำชูพระเกียรติไม่ผิดไปต่อพระราชนิยมได้ แม้หากว่าจะขาดอยู่เพียงพระยศ แต่เมื่อมีความดีแล้ว ยศก็ย่อมเป็นของที่ควรยกขึ้นได้ภายหลัง...”

ในเวลาต่อมาทั้งสองพระองค์ได้เข้าพิธีอภิเษกสมรสที่วังสระปทุม และหลังจากได้อภิเษกสมรสแล้ว ก็ได้ตามเสด็จด้วยกันไปประพาสเมืองต่างๆ ในทวีปยุโรป และสหรัฐอเมริกา เพื่อทรงไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และสถาบันเอ็มไอที เมืองบอสตัน ส่วนสมเด็จพระบรมราชชนนี ทรงเรียนหลักสูตรเตรียมพยาบาลที่วิทยาลัยซิมมอนส์ เมืองบอสตัน และได้ทรงให้กำเนิดพระมหากษัตริย์ไทยอันเป็นที่รักของประชาชนชาวไทยถึงสองพระองค์

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเติบโตขึ้นมาในตระกูลช่างทอง ในละแวกวัดดอนงคาราม บ้านที่อาศัยเป็นเพียงห้องแถวเล็กๆ เท่านั้น ในหนังสือ **แม่เล่าให้ฟัง** พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ได้บรรยายถึงบ้านของสมเด็จพระย่าเอาไว้ว่า

“ข้างหน้าบ้านมีพื้นระเบียง พื้นเป็นไม้ปิดข้างๆ และมีหลังคาบุจาก ส่วนนอกก่อนถึงถนนเป็นอิฐ แล้วจึงเป็นถนน เมื่อเข้าไปในบ้านแล้วจะมีห้องโล่งๆ ด้านขวาอีกพื้นซึ่งเป็นทั้งห้องพระและห้องประกอบอาชีพของพ่อแม่ ภูเขาผู้ใหญ่จะถวายข้าวพระพุทธรูป และหลังเที่ยงแม่จะเป็นผู้สวดลาของถวายและนำอาหารที่บรรจุอยู่ในถ้วยชามเล็กๆ มากิน ถัดไปมีห้องซึ่งเป็นห้องนอน และข้างหลังจะมีห้องครัวยาวตลอดซึ่งกันด้วยกำแพง หลังกำแพงนี้มีที่โล่งๆ ซึ่งจะไปถึงได้ ถ้าอ้อมไป เพราะทางครัวไม่มีประตูออก ในบ้านไม่มีห้องน้ำ การอาบน้ำนั้น อาบกันที่ตุ่มน้ำตั้งอยู่ที่ระเบียง หรือไปอาบที่คลองสมเด็จพระย่าเลย สำหรับส่วนนั้นก็ไม่มีในบ้าน ต้องไปที่ตักร้างซึ่งอยู่ถัดบ้าน ไป หรือที่ห้องน้ำสาธารณะซึ่งเป็นกระต๊อบไม้บนคลอง”

พระชนนีคำ พระมารดาของสมเด็จพระย่า เป็นครูคนแรกที่สอนให้พระองค์ทรงอ่านหนังสือออก และสนับสนุนให้พระองค์ทรงได้รับการศึกษา จนกระทั่งในที่สุดทรงได้รับทุนการศึกษา ได้ไปศึกษาต่อถึงต่างประเทศ ทางด้านการพยาบาลและได้ทรงพบรักกับ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

พระโอรสและพระธิดาของพระองค์

ภาพพระโอรสและพระธิดาของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดูแล้วเอาใจใส่ พระราชชนนีเป็นภาพชินตาของเหล่าข้าราชการทั้งหลาย ทุกพระองค์จะทรงเรียกพระราชชนนีอย่างธรรมดาว่า “แม่” เมื่อครั้งที่สมเด็จพระย่าเสด็จแปรพระราชฐานยังประเทศสวีเดนแลนด์ ก็จะมีสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงดูแลอย่างใกล้ชิด ทรงปรนนิบัติพระราชชนนีด้วยพระองค์เองเสมอ ทรงมีความผูกพันกับพระราชชนนีอย่างมาก ทรงนิพนธ์หนังสือที่เป็นเรื่องราวจากคำบอกเล่าของพระราชชนนีซึ่งเป็นเสมือนบันทึกประวัติศาสตร์ของหน้าหนึ่งของไทยอย่าง **“แม่เล่าให้ฟัง”** บอกเล่าเรื่องราวอันน่าประทับใจของพระบรมราชชนก พระบรมราชชนนี และพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยถึง 2 พระองค์

ไม่เพียงแต่พระธิดาที่ทรงดูแลพระองค์อย่างใกล้ชิด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 พระโอรส ที่ถึงแม้จะทรงมีพระราชกรณียกิจมากมายเพียงใด แต่ก็เสด็จพระราชดำเนินจากวังสวนจิตรฯ ไปยังวังสระปทุมในตอนเย็น เพื่อเสวยพระกระยาหารค่ำกับสมเด็จพระราชชนนีเป็นการส่วนพระองค์อย่างสม่ำเสมอ มีรับสั่งกับข้าราชการว่า **“ไปกินข้าวกับแม่ ไปคุยกับแม่ ไปทำให้แม่ชุ่มชื้นหัวใจ”** ในระหว่างที่สมเด็จพระย่าพระประชวร ในหลวงจะเสด็จไปประทับกับพระราชมารดาที่โรงพยาบาลศิริราชวันละหลายชั่วโมง เพื่อทรงเป็นกำลังพระราชฤทัย แสดงถึงความกตัญญูของลูกต่อผู้เป็นแม่อย่างหาที่สุดมิได้

ทรงเห็นเวลาเป็นของมีค่า

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงไม่เคยปล่อยเวลาให้ล่วงไปอย่างเปล่าประโยชน์ ทรงใช้เวลาอย่างรู้คุณค่า ทำประโยชน์ทั้งเพื่อตนเองและเพื่อผู้อื่นอยู่เสมอ หากทรงว่างเว้นจากพระราชกรณียกิจแล้ว มักจะทรงใช้เวลาไปกับงานอดิเรกต่างๆ โดยที่งานอดิเรกนั้น กายที่สุดก็จะถูกแปรเปลี่ยนมาเป็นทั้งสิ่งของที่ทรงใช้ส่วนพระองค์ สำหรับพระราชทาน พระโอรส พระธิดา พระนัดดา ตลอดจนข้าราชการบริพารและบุคคลทั่วไปในโอกาสอันควร และยังทรงให้สำหรับจำหน่ายหรือพระราชทานแก่ผู้มาขอพระราชทานไปจำหน่ายเพื่อหารายได้บำรุงกิจการกุศลต่างๆ เป็นจำนวนมาก

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงบรรยายถึงพระคุณสมบัติอันประเสริฐของสมเด็จพระบรมราชชนนี ไว้อย่างประจักษ์ พระนิพนธ์ เรื่อง “เวลาเป็นของมีค่า” ตอนหนึ่งว่า

“เวลาเมื่ออยู่โลซาน แม่จะตื่นเช้ากว่าเมืองไทย และจะมีเวลาทำงานอดิเรกประมาณหนึ่งชั่วโมงก่อนอาหารกลางวัน และตอนบ่ายก่อนออกกำลัง โดยปกติระหว่างอยู่ที่สวิสเซอร์แลนด์แม่จะสามารถปั่นพระพุทธรูป 3-4 องค์และถ้วยหรือที่ช้อนหรือประมาณ 2-3 ชิ้น ทำของขวัญ เช่น ผ้าจับของร้อน ตามจำนวนแม่ครัว...”

ทรงใฝ่พระราชหฤทัยในการศึกษาหาความรู้

สมเด็จพระย่าทรงมีพระอุปนิสัยช่างคิดมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ พระองค์เป็นผู้มีความสนใจใฝ่รู้ในเรื่องต่างๆ พระชนนีคำก็ได้สอนการอ่านหนังสือ และสนับสนุนให้พระองค์ได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน และนับตั้งแต่ได้ทรงอภิเษกสมรสกับสมเด็จพระบรมราชชนก ผู้ซึ่งทรงใฝ่พระราชหฤทัยในการศึกษาและอุทิศพระองค์เพื่อสาธารณประโยชน์มาโดยตลอด ทำให้สมเด็จพระย่าได้ทรงซึมซับพระอุปนิสัยที่จะศึกษาหาความรู้ด้านต่างๆ เพื่อที่จะทรงนำมาทำประโยชน์ให้แก่สาธารณชนเช่นกัน ทรงผูกพันอยู่กับการศึกษาและการเล่าเรียนจวบจนกระทั่งวันปลายพระชนม์ชีพ

แม้แต่ในการอภิบาลพระโอรสและพระธิดาของพระองค์ สมเด็จพระย่าได้ทรงปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้และใฝ่ศึกษาอยู่เสมอตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ทรงสอนให้เล่นให้เกิดความรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นปลูกต้นไม้ ดูแลต้นไม้ การเล่นตุ๊กตอลงน่าน้ำมาไหลในคลอง ซึ่งมีผู้กล่าวว่า นี่เองที่เป็นสัมพันธภาพของงานชลประทาน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชโปรดและมีพระปรีชาในด้านนี้ บางคราวก็ทรงเล่นทราย เล่นเป็นช่างไม้ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการเล่นที่ทำให้พระโอรสและพระธิดาของพระองค์ได้สนุกพร้อมๆ กับการเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัวไปด้วย

สมเด็จพระย่าโปรดการอ่านหนังสือปรัชญาตะวันตกที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ถูกต้อง เมื่อทรงอ่านหนังสือเล่มใด หากทรงพบข้อความใดที่ต้องพระราชหฤทัย ไม่ว่าจะทรงเห็นด้วยหรือไม่ จะทรงขีดเส้นใต้ไว้ด้วยดินสอแดง ทรงสนพระราชหฤทัยศึกษาพระพุทธศาสนา ทรงอ่านหนังสือเกี่ยวกับศาสนาหลายเล่มโดยไม่ทรง

เชื่อหรือปฏิบัติตามทันที แต่ทรงยึดหลักเหตุผลใคร่ครวญพิจารณาว่าคำสอนนั้นๆ ถูกต้องมีเหตุผลแล้วจึงปฏิบัติตาม และทรงเป็นผู้นำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาเป็นคติในการดำเนินพระชนม์ชีพและในการแนะนำช่วยเหลือผู้อื่นต่อมา

ทรงโปรดความธรรมดาและเรียบง่ายอย่างสามัญ

เป็นที่ทราบกันดีในหมู่ข้าราชการและผู้ใกล้ชิดว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณมีพระอุปนิสัยในการโปรดที่จะทรงงานเอง เมื่อครั้งที่ทรงประทับอยู่ที่สวีเดนแลนด์ ทรงติดเตียงต้นไม้เอง เสด็จไปตลาดเอง ทรงจ่ายของเอง ทรงทำงานบ้านเอง ซึ่งมีรับสั่งว่า การได้ทำงานคือการได้ออกกำลังกาย มีเรื่องเล่าอันน่าประทับใจจากผู้ใกล้ชิดพระองค์ว่า จะทรงงานอยู่ตลอด ทรงอยู่อย่างได้ประโยชน์ เวลาทรงงานจะทรงลงไปจับตัวเองไม่ทรงเรียกให้ใครช่วย สุดแล้วแต่ใครจะมีน้ำใจไปช่วยเอง ที่วิลล่าวัฒนา มีสวนผลไม้ บางชนิดจะทรงเก็บมาดองหรือทำแยม ทรงทำความสะอาดห้องเก็บของด้วยพระองค์เอง ไม่ทรงเรียกใช้ใครเลย ท่านไม่ทรงชื้อนั้วสิ่งงาน นอกจากนี้ ยังทรงฝึกหัดให้พระโอรสธิดา ทรงทำงานต่างๆด้วยพระองค์เอง โดยกระทำองค์ให้เห็นเป็นแบบอย่าง และโปรดที่จะให้ทุกพระองค์มีความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ เหมือนเด็กธรรมดาสามัญ ทรงสอนให้มีความรู้สึกนึกคิดเป็นปุถุชน ไม่ให้หลงระเหิงในสิ่งสมมติต่างๆ ทุกพระองค์จะทรงรู้จักทำความสะอาดที่ประทับของพระองค์เอง

ด้วยเหตุนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงโปรดการทำอาหารด้วยพระองค์เองด้วย และกิจกรรมที่ทรงอยู่เป็นประจำคือการทำเครื่องเสวยถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยเฉพาะอาหารบอสตันที่ครั้งหนึ่งในหลวงรัชกาลที่ 9 เคยมีพระราชดำรัสกับพระองค์ว่า **“หาอาหารพื้นเมืองบอสตันเสวยได้ยากมาก”** หลังได้ทรงฟังพระราชปรารภแล้ว ก็ได้ทรงค้นหาตำราอาหารบอสตันที่พระองค์เคยทรงพระอักษรเก็บไว้ มาทำเครื่องเสวยเมนู บอสตันบราวน์เบรด ขนมปังอบสีน้ำตาล มีลักษณะตัดเป็นแผ่นกลมขนาดพอดีคำ และบอสตันเบคบินส์ กุ้งขาวอบในมิสตาจด์ เนื้อนุ่ม ปรุงด้วยโมลาสและน้ำตาล จากนั้น ทรงประกอบพระกระยาหารดังกล่าวถวายในหลวงรัชกาลที่ 9 หลังทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอ และมีรสชาติตามสูตรทุกครั้ง ระหว่างการตั้งเครื่องเสวยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจะทรงหมั่นบิบพระหัตถ์ของสมเด็จพระบรมราชชนนีเพื่อให้พระโลหิตหมุนเวียนได้ดีขึ้น เป็นภาพประทับใจที่ผู้ถวายงานได้พบเห็นเป็นประจำ

ครั้งหนึ่งในวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สมเด็จพระนางถวายเป็นพระอัครมเหสีและพระอัครชายา และภาพปีกผีพระหัตถ์รูปพระอัครมเหสี อันเป็นนักชิตประจำปีพระราชสมภพ ให้แก่พระราชโอรส พร้อมทรงหอมพระปรางอย่างอบอุ่น ยิ่งความสุขและชื่นมื่นให้เกิดขึ้นทั่วทั้งพระตำหนัก

ทรงออกหน่วยแพทย์อาสา

มูลนิธิ พอ.สว. มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนตำรวจตระเวนชายแดนตามจังหวัดชายแดน ในปี พ.ศ. 2507 พระองค์ได้ทรงพบเห็นความยากลำบากของราษฎรในการเดินทางมารักษายังโรงพยาบาลจังหวัดเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย ซึ่งใช้เวลาและเดินทางยากลำบาก บางครั้งต้องรองจนอาการหนัก จึงเดินทางมารักษาในโรงพยาบาลจังหวัด บางครั้งอาการก็หนักเกินกว่าจะรักษา หรือบางครั้งเป็นโรคที่ไม่ได้หนักมาก แต่ไม่ได้รับการรักษา จนป่วยเรื้อรังจนต้องพิการทุพพลภาพ ท่านจึงได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า

“ฉันได้ไปเยี่ยมตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติงานในป่าเขา เพื่อปกป้องและรักษาแผ่นดินเรา เขาเสี่ยงอันตรายหลายอย่าง รวมทั้งโรคภัยไข้เจ็บด้วย ชาวบ้านและชาวเขาที่อยู่ตามป่าดงเหล่านั้น ก็มีปัญหาเรื่องป่วยไข้ เช่นเดียวกัน เพราะอยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก หากพวกเราจะไปดูแลรักษาเขาบ้าง จะเป็นเดือนละครั้ง สองเดือนครั้ง หรือแม้แต่สามเดือนครั้งก็ได้ จะได้ช่วยเหลือเขา เป็นประโยชน์มาก”

และนี่ถือเป็นจุดกำเนิดของมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ พอ.สว. ที่นำคณะแพทย์และพยาบาลอาสา ออกปฏิบัติงานตรวจรักษาคนไข้ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบัน มูลนิธิ พอ.สว. มีทั้งหน่วยแพทย์ พยาบาล กันตแพทย์ และเภสัชกรอาสาและอาสาสมัครที่จะเข้าปฏิบัติงานยังท้องที่ห่างไกล การเดินทางเข้าถึงยากลำบากมาก ส่วนมากต้องใช้เฮลิคอปเตอร์เป็นยานพาหนะหลักในการออกปฏิบัติงาน โดยอาสาสมัคร พอ.สว.ทุกคนจะสวมเสื้อสีเทา กระเป๋าเสื้อสีเขียว มีเครื่องหมายของหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประชาชนจะเรียกงานอาสาสมัครเหล่านี้ว่า ***“หมอกระเป๋าเขียว”*** ครั้งหนึ่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ เสด็จพระราชดำเนินถึงหน่วยแพทย์ พอ.สว. มีใจความตอนหนึ่งว่า

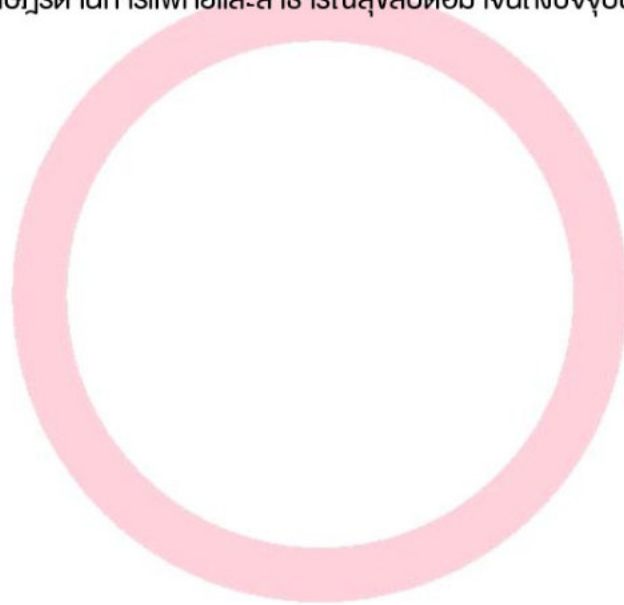
“ทุกคนตั้งใจทำงานกันดีและสามัคคีกัน แต่ทุกอย่างที่ พอ.สว. ทำมานี้ไม่ได้อะไรเป็นวัตถุ แต่ได้สิ่งที่เป็นกุศล เมื่อได้สิ่งที่เป็นกุศล ฉันก็เชื่อว่าจะทำให้ทุกๆท่านพอใจ สบายใจ การที่จิตใจสบาย ฉันก็เชื่อว่าทำให้ร่างกายสบายด้วย ที่ฉันทำไปและได้ประโยชน์ก็เพราะท่านทุกคนได้มีส่วนช่วยเป็นอันมาก

ลำพังฉันก็ไม่อาจจะช่วยเหลือเขาได้ทั้งหมด ดังนั้น การทำงาน พอ.สว. นี้ก็อย่าไปคิดว่าทำเพื่อฉัน ขอให้ทำเพื่อช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่อยู่ห่างไกล ช่วยด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน ช่วยให้เขาได้คลายจากความทุกข์ได้บ้าง ”

หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จสวรรคต สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ทรงรับเป็นองค์ประธาน มูลนิธิ เพื่อสืบต่อพระราชภารกิจของพระชนนี

เมื่อสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์สิ้นพระชนม์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงดำรงตำแหน่งเป็นประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิ พอ.สว. เพื่อสืบสานพระราชปณิธานในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรด้านการแพทย์และสาธารณสุขสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ณ สัทธา
อุทยานไทย